

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Фінансовий потенціал підприємства Вибірковий
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Магістр 051 Економіка Освітньо-професійна програма «Керівництво персоналом та економіка праці», «Економіка та адміністрування в охороні здоров'я»
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2025-2026/ парний
Викладач	
Профайл викладача	
Контактний тел.	
Е-mail:	
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б. Хмельницького	
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Богдана Хмельницького

1. АНОТАЦІЯ

Програму ОК «Фінансовий потенціал підприємства» складено відповідно до освітньої програми «Керівництво персоналом та економіка праці», «Економіка та адміністрування в охороні здоров'я».

ОК належить до циклу вибіркових і висвітлює такі питання, як сутність фінансів підприємств, зміст і організацію фінансової діяльності підприємств; формування і розподіл прибутку, оподаткування підприємств; організацію грошових розрахунків і кредитування підприємств; організацію оборотних коштів і фінансове забезпечення відтворення основних засобів; фінансове планування, аналіз фінансового стану підприємств.

Актуальність вивчення ОК «Фінансовий потенціал підприємства» зумовлена тим, що становлення і розвиток в Україні ринкової інфраструктури суттєво змінюють економічне, інформаційне і правове середовище функціонування підприємств, зміст їхньої фінансової діяльності.

Фінанси підприємств є основою фінансової системи країни. Фінансовий стан підприємств впливає на фінансове становище країни в цілому.

Вихід України з тривалої економічної кризи безпосередньо пов'язаний з поліпшенням фінансового стану суб'єктів господарювання всіх форм власності в усіх сферах діяльності.

За цих умов необхідна сучасна, адекватна ринковій економіці, організація фінансової діяльності кожного підприємства. Це потребує підготовки спеціалістів-фінансистів, що мають глибокі теоретичні і практичні знання, можуть узагальнити наявний досвід країн з розвинутою ринковою економікою, розробити план дій щодо виходу із фінансової скрути.

Підготовка фахівців, обізнаних із фінансовою діяльністю підприємств за нових умов господарювання, ускладнюється недостатністю навчальної літератури, яка б ураховувала специфіку перехідного періоду української економіки, законодавче і правове поле, в якому працюють вітчизняні підприємства.

Доцільність вибору ОК «Фінансовий потенціал підприємства» обумовлена наступним: вивчення даного модуля передбачає набуття та закріплення практичних навичок щодо формування та використання фінансових ресурсів у процесі фінансово-господарської діяльності підприємства. Кожний працівник фінансово-економічної служби на підприємстві повинен вміти кваліфіковано вирішувати фінансові проблеми і приймати ефективні фінансові рішення, а саме: управляти платоспроможністю, оцінювати грошові потоки, оптимізувати витрати і податкові платежі, управляти прибутком компанії, приймати рішення щодо вибору ефективної форми розрахунків (електронні розрахунки, вексель, акредитив, чек, лізинг, факторинг), здійснювати вибір інвестиційного проекту і обґрунтовувати його ефективність,

визначати необхідність та доцільність залучення кредитних ресурсів і акціонерного капіталу, планувати та прогнозувати фінансові показники, забезпечувати об'єктивний внутрішній фінансовий контроль. У результаті вивчення даного модуля студенти оволодіють новітніми фінансовими технологіями та інструментами.

Вивчення ОК допоможе зрозуміти: як впливає ефективне фінансування на розвиток бізнесу, які фактичні показники необхідно розрахувати та проаналізувати задля оцінки фінансового стану підприємства, яким чином залучати фінансові ресурси у розпорядження підприємства та яким чином оптимізувати розподіл позитивного фінансового результату діяльності підприємства.

Контроль за видами діяльності студентів здійснюється шляхом поточного оцінювання знань, періодичним контролем за тестами після засвоєння ними окремо другого модуля.

За результатами суми балів, набраних за три (Модуль 1, Модуль 2) періодичні контрольні точки, виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Предметом вивчення ОК «Фінансовий потенціал підприємства» є система економічних відносин, що виникають в процесі формування і розподілу грошових надходжень, створення і використання грошових фондів підприємства.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою вивчення ОК «Фінансовий потенціал підприємства» є формування у здобувачів системи знань щодо базових понять у галузі фінансів та фінансового механізму підприємства, змісту окремих напрямів фінансової діяльності підприємства та їх взаємозв'язку та оволодіння основами методики і базовими прийомами практичної фінансової роботи.

Основними цілями ОК «Фінансовий потенціал підприємства» є вивчення та розуміння студентами впливу на ефективне фінансування та розвиток бізнесу, розуміння того, які фактичні показники необхідно розрахувати та проаналізувати задля оцінки фінансового стану підприємства, яким чином залучати фінансові ресурси у розпорядження підприємства та яким чином оптимізувати розподіл позитивного фінансового результату діяльності підприємства.

Основні завдання ОК полягають у вивченні окремих теоретичних і методичних питань щодо формування та функціонування фінансової системи суб'єктів господарювання в ринкових умовах.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Інтегральна компетентність: Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

2. Загальні (фахові) компетентності:

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Здатність працювати в команді.

ЗК6. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

3. Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання та управління кадрової політики.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень, трудових відносин, трудового потенціалу.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК11. Здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

РН4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

PH7.Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

PH8.Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

PH10.Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

PH11.Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

PH12.Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

PH13.Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

PH14.Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

PH15.Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вид заняття	лекції	Семінарські заняття	самостійна робота
Кількість годин	40	20	60

6. ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та самостійну роботу;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання;
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК I. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВ						
18	Тема 1. Основи фінансів підприємств	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (12 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Опитування, тестування, співбесіда	5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
16	Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств	Лекція (4 год.) Практичне заняття (- год.) Самостійна робота (12 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Перегляд презентації та додаткового матеріалу, виконати практичне завдання	-	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
18	Тема 3. Грошові надходження підприємств	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (12 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Опитування, тестування, співбесіда	5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 4. Формування і розподіл прибутку	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (- год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Опитування, тестування, співбесіда	5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

6	Тема 5. Оподаткування підприємств	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (- год.)		Опитування, тестування, співбесіда, розрахункові завдання	5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
БЛОК II. СУЧАСНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВ						
4	Тема 6. Обігові кошти	Лекція (4 год.) Практичне заняття (- год.) Самостійна робота (- год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Перегляд презентації та додаткового матеріалу, виконати практичне завдання	-	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
18	Тема 7. Кредитування підприємств	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (12 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Опитування, тестування, співбесіда, розрахункові завдання	5	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
6	Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (- год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Опитування, тестування, співбесіда, розрахункові завдання	5	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
18	Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (12 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Опитування, тестування, співбесіда, розрахункові завдання	5	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)

8	Тема 10. Фінансове забезпечення на підприємствах	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (- год.)		Опитування, тестування, співбесіда, розрахункові завдання	5	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
---	--	---	--	---	---	---

7. 2 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Основи фінансів підприємств	1.1. Сутність фінансів підприємств, принципи їх організації та їх зміст. 1.2. Функції фінансів підприємств і їх характеристика. 1.3. Фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування. 1.4. Фінансова робота на підприємстві.
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств	2.1. Сутність грошових розрахунків підприємств. 2.2. Безготівкові й готівкові розрахунки. 2.3. Проведення касових операцій. 2.4. Види банківських рахунків і порядок їх відкриття.
Тема 3. Грошові надходження підприємств	3.1. Характеристика і склад грошових надходжень підприємств. 3.2. Доходи (виручка) від реалізації продукції, робіт, послуг. 3.3. Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності. 3.4. Формування валового і чистого доходу.
Тема 4. Формування і розподіл прибутку	4.1. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства. 4.2. Формування прибутку підприємства. 4.3. Розподіл прибутку підприємства. 4.4. Використання чистого прибутку.
Тема 5. Оподаткування підприємств	5.1. Сутність податків і їх функції. 5.2. Система оподаткування підприємств та її становлення в Україні. 5.3. Загальна та спрощена системи оподаткування в Україні. 5.4. Податковий Кодекс України.
Тема 6. Обігові кошти	6.1. Оборотні кошти підприємства: поняття і структура. 6.2. Нормування оборотних коштів.

	6.3. Показники і шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства.
Тема 7. Кредитування підприємств	7.1. Необхідність та сутність кредитування суб'єктів господарювання. 7.2. Форми та види кредитів, які використовуються у господарській діяльності. 7.3. Кредитування підприємств за рахунок різних джерел. 7.3.1. Банківське кредитування. 7.3.2. Комерційне кредитування. 7.3.3. Лізингове кредитування. 7.3.4. Державне кредитування. 7.3.5. Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.
Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	8.1. Склад і структура необоротних активів підприємства. 8.2. Сутність і склад фінансового забезпечення відтворення основних засобів. 8.3. Фінансування ремонту основних засобів.
Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств	9.1. Роль аналізу фінансового стану та його вплив на ефективну діяльність підприємства. 9.2. Види, завдання та інформаційна база аналізу фінансового стану підприємства. 9.3. Методика проведення аналізу фінансових показників діяльності підприємства. 9.3.1. Методика аналізу майна підприємства та джерел його формування. 9.3.2. Методика оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства. 9.3.3. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства. 9.3.4. Методика оцінки ділової активності.
Тема 10 Фінансове планування на підприємствах	10.1. Сутність і зміст фінансового планування. 10.2. Принципи та методи фінансового планування на підприємстві.

7.3 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Тема1. Основи фінансів підприємств	1.1. Сутність фінансів підприємств, принципи їх організації та їх зміст. 1.2. Функції фінансів підприємств і їх характеристика. 1.3. Фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування. 1.4. Фінансова робота на підприємстві. Опитування, тестування, співбесіда

<p>Тема 2. Грошові надходження підприємств</p>	<p>3.1. Характеристика і склад грошових надходжень підприємств. 3.2. Доходи (виручка) від реалізації продукції, робіт, послуг. 3.3. Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності. 3.4. Формування валового і чистого доходу. Опитування, тестування, співбесіда</p>
<p>Тема 3. Формування і розподіл прибутку</p>	<p>4.1. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства. 4.2. Формування прибутку підприємства. 4.3. Розподіл прибутку підприємства. 4.4. Використання чистого прибутку. Опитування, тестування, співбесіда</p>
<p>Тема 4. Оподаткування підприємств</p>	<p>5.1. Сутність податків і їх функції. 5.2. Система оподаткування підприємств та її становлення в Україні. 5.3. Загальна та спрощена системи оподаткування в Україні. 5.4. Податковий Кодекс України. Опитування, тестування, співбесіда, розрахункові завдання</p>
<p>Тема 5. Кредитування підприємств</p>	<p>7.1. Необхідність та сутність кредитування суб'єктів господарювання. 7.3. Кредитування підприємств за рахунок різних джерел. 7.3.1. Банківське кредитування. 7.3.2. Комерційне кредитування. 7.3.3. Лізингове кредитування. 7.3.4. Державне кредитування. Опитування, тестування, співбесіда, розрахункові завдання</p>
<p>Тема 6. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів</p>	<p>8.1. Склад і структура необоротних активів підприємства. 8.2. Сутність і склад фінансового забезпечення відтворення основних засобів. 8.3. Фінансування ремонту основних засобів. Опитування, тестування, співбесіда, розрахункові завдання</p>

Тема 7. Оцінювання фінансового стану підприємств	<p>9.1. Роль аналізу фінансового стану та його вплив на ефективну діяльність підприємства.</p> <p>9.2. Види, завдання та інформаційна база аналізу фінансового стану підприємства.</p> <p>9.3. Методика проведення аналізу фінансових показників діяльності підприємства.</p> <p>9.3.1. Методика аналізу майна підприємства та джерел його формування.</p> <p>9.3.2. Методика оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства.</p> <p>Опитування, тестування, співбесіда, розрахункові завдання</p>
Тема 8. Фінансове планування на підприємствах	<p>10.1. Сутність і зміст фінансового планування.</p> <p>10.2. Принципи та методи фінансового планування на підприємстві.</p> <p>Опитування, тестування, співбесіда, розрахункові завдання</p>

7.4 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 1. Основи фінансів підприємств	<p>1. Фінансові ресурси підприємства.</p> <p>2. Формування ефективного фінансового механізму на підприємстві.</p> <p>3. Фінансові та інвестиційна діяльність на підприємстві та її роль у формуванні потенціалу підприємства.</p>
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств	<p>1. Особливості організації безготівкових розрахунків.</p> <p>2. Види банківських рахунків і порядок їх відкриття.</p> <p>3. Вексельна форма розрахунків.</p>
Тема 3. Грошові надходження підприємств	<p>1. Система ціноутворення на підприємстві.</p> <p>2. Види, склад і структура цін.</p>
Тема 7. Кредитування підприємств	<p>1. Форми та види кредитів, які використовуються у господарській діяльності.</p>

	2. Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.
Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств	1. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства. 2. Методика оцінки ділової активності.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <https://v.gd/ADELEh>. Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та самостійну роботу.

ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧА, ЯКА ПІДЛЯГАЄ ОЦІНЮВАННЮ	РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ НА НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТТЯХ	M1	M2	РАЗОМ
	Доповіді на семінарських заняттях	5	5	10
	Виконання практичних вправ	5	5	10
	Виконання тестових завдань	5	5	10
	Разом	15	15	30
	САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА			
	Підготовка презентацій і їх захист	10	-	10
	Написання есе	10	-	10
	Написання тез доповідей для участі у науково-практичних конференціях	-	10	10
	Разом	20	10	30
	ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ (залік)	-	-	40
	Загальний бал ОК	-	-	100

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання окремих видів робіт

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Творчі завдання (реферат, есе, схеми, презентації)	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, - 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. <p>0 балів – відповідь відсутня</p>

<p>Практико-орієнтовані завдання (проекти, ситуаційні завдання тощо)</p>	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння студента застосовувати, творчо використовувати психологічні теоретичні знання на практиці, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань. 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань. – 0 балів – відповідь відсутня
--	---

Згідно Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 4 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Освітнім компонентом також передбачено проходження навчальної практики, загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ_{ОК} + НП) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; НП = 100 балів. Отриманий результат і буде показником загального балу (ЗБ).

Підсумковим контролем на освітньому компоненті Педагогіка з навчальною практикою є письмовий екзамен, на його складання надається 40 балів. Екзаменаційний білет включає 2 теоретичних питання (по 10 балів за відповідь на 1 питання) та 20 тестових завдань (по 1 балу за відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту. Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	За 40 бальною шкалою
<p>Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	Відмінно	36-40
<p>Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	Добре	33-35
<p>Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.</p>	Добре	30-32
<p>Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.</p>	Задовільно	27-29
<p>Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.</p>	Задовільно	24-26
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.</p>	Не зараховано (з можливістю повторного складання екзамену)	21-23

Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	1-20
--	---	------

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики, диференційований залік	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

(відповідно Положення про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>)

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів

навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>, розміщеного на офіційному сайті Університету.

З даним Положенням здобувачів знайомлять куратор ЕCTS, гарант освітньої програми, НПП, які викладають на ОП.

Також інформація щодо перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті розміщується на офіційній сторінці кафедри, включаючи зразок заяви для визнання результатів такого навчання і рекомендованих онлайн-ресурсів для неформальної освіти.

Викладачами освітньої програми здійснюється моніторинг сертифікаційних програм, курсів на онлайн-платформах та в офлайн-режимі з метою надання здобувачам вищої освіти актуальної інформації про підвищення рівня професійної підготовки та можливого перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінці освітнього компоненту на ЦОДТ, а також в месенджерах.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Атамас П.Й., Атамас О.П. Лисиченко О.О., Фінансовий облік: навчальний посібник / За заг. ред. к.е.н, проф. П.Й. Атамаса. Київ: ЦУЛ, 2019. – 356 с.
2. Ахновська І., Болгов В. А 954 Управління витратами: навчальний посібник / І. О. Ахновська, В. Є. Болгов. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. – 156 с.
3. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємства. Підручник / Бандурка О.М., Коробов М.Я. – К.: Либідь, 2020. – 230 с.
4. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації. Третє видання, випр. і доп. / Бойчик І.М., Харів П.С., Холчан М.І., Піча Ю.В. – К.: Каравела, 2020. – 328 с.
5. Вдовенко Л.О., Сушко Н.М., Фаюра Н.Д. Фінанси: Навчальний посібник/ Л.О. Вдовенко, Н.М. Сушко, Н.Д. Фаюра. – Вид-во: Центр навчальної літератури, 2019. – 152 с.
6. Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. Фінанси: Підручник. – К.: Ліра-К, 2019. – 600 с.
7. Любенко Н. Фінанси підприємств: Начальний посібник/ Н. Любенко. – Вид-во: Центр навчальної літератури, 2019. – 264 с.
8. Таранюк Л. М. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник / Л. М. Таранюк. – Суми: Видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1», 2016. – 278 с.

9. Фінанси підприємств: навчальний посібник/М.Д. Бердинець, Л.П. Довгаль. – Вид-во: Центр навчальної літератури, 2019. – 292 с.

Допоміжна

1. Гудзь Н. В., Денчук П. Н., Романів Р. В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. для вчз . 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: ЦУЛ, 2019. – 424 с.

2. Метошоп І. М., Ящеріцина Н. І. Економіка і фінанси підприємства: – Навчальний посібник: ІФНТУНГ, 2017. – 291 с. URL <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/4360>

3. Метошоп, І. М. Економіка і фінанси підприємства : практикум / І. М. Метошоп, Н. І. Ящеріцина. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2016. - 152 с. URL <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/3303>

4. Пінішко В.С. Ціни і ціноутворення / В. С. Пінішко. – К.: Магнолія плюс. – 2021. – 303 с.

5. Плаксієнко В.Я. Облік, оподаткування та аудит: навч. посібн. [для студ. вищих навч. закл.] /В.Я.Плаксієнко, Ю.А.Верига, В.А.Кулик, Є.А.Карпенко. – Київ: ЦУЛ, 2019. – 509 с.

6. Чорна М.В., Смірнова П.В., Бугріменко Р.М. Управління витратами: навч. посіб. / М. В. Чорна, П. В. Смірнова, Р. М. Бугріменко, 2017. – 166 с.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТ

1. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Державного казначейства України – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>